

انقلاب معنوی ایران

(پیوند معنویت و سیاست در انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه امام خمینی)

نکته: مسعود کریمی بیرانوند

ناشر: نشر آبراهیم بزرگوار

معاونت پژوهشی

پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی

وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)

۱۳۹۸

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید آن کلاً یا جزئاً، به هر شکل اعم از چاپ، فتوکپی، اسکن، صوت، تصویر یا انتشار الکترونیک بدون اجازه مکتوب از ناشر ممنوع است.

سرشناسه: کریمی بیرانوند، مسعود، ۱۳۶۲ -
 عنوان و نام پدیدآور: انقلاب معنوی ایران: (پیوند معنویت و سیاست در انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه امام خمینی) / مسعود
 کریمی بیرانوند؛ با مقدمه‌ای از ابراهیم برزگر.
 مشخصات نشر: تهران: پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی، معاونت پژوهشی، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری: ۴۷۲ص.
 شابک: ۷۵۰۰۰۰ ریال: ۹۶-۷۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص: ۴۵۳.
 عنوان دیگر: پیوند معنویت و سیاست در انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه امام خمینی.
 موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. -- دیدگاه درباره انقلاب اسلامی
 موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI -- Views on Islamic revolution --
 موضوع: اسلام و سیاست
 موضوع: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷
 موضوع: Iran -- History -- Islamic Revolution, 1979 --
 سه افزوده: برزگر، ابراهیم، ۱۳۴۳ - مقدمه نویسنده
 شابک افزوده: پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی. معاونت پژوهشی
 رده بندی کسره: ۳۹۷ / الف ۸ / ۵ / ۱۵۷۴ / ۵ DSR
 رده بندی دیو: ۹۵۵ / ۰۰۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۳۷

کد/م ۲۹۱۲

پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

مؤسسه چاپ و نشر عروج

انقلاب معنوی ایران (پیوند معنویت و سیاست در انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه امام خمینی)

نویسنده: دکتر مسعود کریمی بیرانوند

مدیر آماده‌سازی: سیدمحمد حسینی

ویراستار: اعظم سلیمانی

صفحه‌آرایی و طرح جلد: زهرا شیرخان زاده

ناشر: معاونت پژوهشی، انتشارات پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی

شابک: ۹۶-۷۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸ قیمت: ۷۵۰/۰۰۰ ریال

شمارگان: ۵۰۰ نسخه سال چاپ: ۱۳۹۸

نوبت چاپ: اول لیتوگرافی، چاپ، صحافی: مؤسسه چاپ و نشر عروج

مراکز پخش:

فروشگاه شماره یک: خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخررازی، پاساژ ظروفچی

تلفن: ۶۶۴۹۳۰۸۱ دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

فروشگاه شماره دو: خیابان انقلاب، چهار راه حافظ

امور نمایندگی‌ها و نمایشگاه‌ها

امور سفارشات و بازرگانی

فروشگاه مجازی مؤسسه عروج

www.oroujpub.com

نشانی: اتوبان تهران - قم، قبل از عوارضی، حرم مطهر امام خمینی، پژوهشکده امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی
 http://www.ri-khomeini.ac.ir : تارنما

پست الکترونیکی: info@ri-khomeini.ac.ir

این کتاب با کاغذ حمایتی چاپ شده است

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۹	سخن آغازین
	بخش اول: مبانی نظری پیوند معنویت گرایی و سیاست دینی
۲۰	فصل اول: مبانی حکمی پیوند معنویت گرایی و سیاست دینی
۲۰	معنویت گرایی
۲۱	«معنا» و «معنویت»: تحلیل واژه شناختی «معنویت گرایی»
۲۳	«وجود» و «معنویت»: تحلیل هستی شناختی «معنویت گرایی»
۳۱	«علم» و «معنویت»: تحلیل معرفت شناختی «معنویت گرایی»
۴۴	سیاست
۵۲	سیاست دینی
۵۹	معنویت گرایی و دین
۶۴	معنویت گرایی و سیاست دینی
۷۰	جمع بندی
۷۸	فصل دوم: روش تحلیل و چهارچوب نظری
۸۴	امکان پژوهش علمی درباره امور معنوی
۸۵	نسبت عرفان نظری و موضوع بحث
۹۱	روش استعاره و نقش آن در تحلیل عرفانی
۹۵	استعاره «سفر» در عرفان
۱۰۰	اسفار اربعه: چهارچوبی برای تبیین پیوند معنویت و سیاست دینی
۱۰۴	پیشینه تحلیل های انقلاب اسلامی بر اساس اسفار اربعه و نقد آنها
۱۱۳	جمع بندی
	بخش دوم: مطالعه موردی پیوند معنویت گرایی و سیاست دینی در انقلاب اسلامی ایران
۱۱۹	سفر یکم: هجرت و نقش آن در براندازی نظام سیاسی طاغوتی

- ۱۲۱ وادی یکم: تبّیل و نقش آن در انقطاع سیاسی
- ۱۲۲ منزل یکم: یقظه و نقش آن در بیداری سیاسی
- ۱۲۷ منزل دوم: عزم و نقش آن در تصمیم‌گیری سیاسی
- ۱۳۳ منزل سوم: توبه و نقش آن در بازگشت سیاسی
- ۱۳۹ منزل چهارم: پرهیزکاری و نقش آن در خویشتن‌داری سیاسی
- ۱۴۹ منزل پنجم: قیام و نقش آن در انقلاب سیاسی
- ۱۶۹ منزل ششم: صبر و نقش آن در مقاومت سیاسی
- ۱۷۲ وادی دوم: توکل و نقش آن در اعتماد سیاسی
- ۱۷۳ منزل هفتم: ترفیق الهی و نقش آن در پیروزی سیاسی
- ۱۷۴ منزل هشتم: عطا و نقش آن در تقاضای سیاسی
- ۱۷۵ منزل نهم: ترک و نقش آن در جنبش سیاسی
- ۱۷۸ منزل دهم: خوف و نقش آن در پروای سیاسی
- ۱۸۰ منزل یازدهم: رجا و نقش آن در بیداری سیاسی
- ۱۸۳ منزل دوازدهم: امدادهای عیبی و نقش آن در حمایت سیاسی
- ۱۸۵ منزل سیزدهم: قوه الهی و نقش آن در قدرت سیاسی
- ۱۸۷ منزل چهاردهم: آسایش و نقش آن در آرامش سیاسی
- ۱۸۸ جمع‌بندی
- ۱۹۴ سفر دوم: فنا و نقش آن در پالایش نظام سیاسی
- ۱۹۸ وادی سوم: محو و نقش آن در پیراستگی سیاسی
- ۱۹۹ منزل پانزدهم: زهد و نقش آن در ساده‌زیستی سیاسی
- ۲۰۴ منزل شانزدهم: حریت و نقش آن در آزادگی سیاسی
- ۲۰۷ منزل هفدهم: تسلیم و نقش آن در حق‌طلبی سیاسی
- ۲۱۰ وادی چهارم: طمس و نقش آن در آراستگی سیاسی
- ۲۱۰ منزل هجدهم: ذکر و نقش آن در آگاهی سیاسی
- ۲۱۴ منزل نوزدهم: خشوع و نقش آن در تواضع سیاسی
- ۲۱۷ منزل بیستم: رضا و نقش آن در رضایت‌مندی سیاسی

۲۱۹	وادی پنجم: محق و نقش آن در یکپارچگی سیاسی
۲۲۰	منزل بیست و یکم: اخلاص و نقش آن در صداقت سیاسی
۲۲۹	منزل بیست و دوم: وحدت وجود و نقش آن در تمرکز سیاسی
۲۳۶	منزل بیست و سوم: لقاء الهی و نقش آن در شهادت طلبی
۲۴۲	جمع‌بندی
۲۴۹	سفر سوم: قافا و نقش آن در بازآفرینی سیاسی
۲۵۲	وادی ششم: سیر اسمائی و نقش آن در تکثر سیاسی
۲۵۳	منزل بیست و چهارم: تجلی و نقش آن در الگوگیری سیاسی
۲۶۶	منزل بیست و پنجم: عشق و نقش آن در مهرورزی سیاسی
۲۷۴	وادی هفتم: سیر عبادی و نقش آن در بازنگری سیاسی
۲۷۵	منزل بیست و ششم: هم‌شناسی و نقش آن در معرفت‌شناسی سیاسی
۲۸۱	منزل بیست و هفتم: عالم‌شناسی و نقش آن در هستی‌شناسی سیاسی
۲۸۹	منزل بیست و هشتم: آدم‌شناسی و نقش آن در انسان‌شناسی سیاسی
۲۹۳	منزل بیست و نهم: راه‌شناسی و نقش آن در راهبردشناسی سیاسی
۲۹۹	منزل سی‌ام: راهنماشناسی و نقش آن در پیشواشناسی سیاسی
۳۰۴	جمع‌بندی
۳۱۲	سفر چهارم: خلافت و نقش آن در تحقق نظام سیاسی الهی
۳۱۶	وادی هشتم: ولایت و نقش آن در تشکیل حکومت اسلامی
۳۲۷	منزل سی و یکم: مشارطه و نقش آن در قانون‌گذاری
۳۳۷	منزل سی و دوم: مراقبه و نقش آن در اجرا
۳۸۰	منزل سی و سوم: محاسبه و نقش آن در قضاوت
۳۹۱	منزل سی و چهارم: معاقبه و نقش آن در جزا
۴۱۰	وادی نهم: نبوت و نقش آن در تبلیغ سیاسی
۴۱۱	منزل سی و پنجم: نظم و نقش آن در امنیت سیاسی
۴۱۳	منزل سی و ششم: آزادی و نقش آن در رهایی سیاسی
۴۱۹	منزل سی و هفتم: رفاه و نقش آن در پیشرفت اقتصادی

- ۴۲۳ منزل سی و هشتم: عدالت و نقش آن در برابری اجتماعی و سیاسی
- ۴۲۹ منزل سی و نهم: تعالی و نقش آن در رشد سیاسی
- ۴۳۵ وادی دهم: رسالت و نقش آن در مأموریت سیاسی
- ۴۳۵ منزل چهلیم: دعوت و نقش آن در صدور انقلاب
- ۴۵۰ سخن پایانی
- ۴۵۰ یافته‌های پژوهش
- ۴۵۴ مناهای علمی
- ۴۵۶ نتیجه‌های عملی
- منابع و مآخذ**
- ۴۶۰ منابع فارسی
- ۴۶۶ منابع عربی
- ۴۶۸ نشریات و مجلات
- ۴۶۹ منابع انگلیسی

مقدمه

امید است انقلاب اسلامی ایران آغازگر مرحله‌ای نوین و تمدن نوین برای بشریت باشد. انقلابی که معنویت و معنویت‌گدایی در همه عرصه‌های زندگی، یکی از مهم‌ترین پیام‌های آن است. تمدن‌سازی نوین یکی از آموزه‌ها و آرمان‌های این انقلاب است. تمدن‌سازی نوین در راستای تمدن‌سازی است که با تلاش‌های پیامبر اکرم (ص) سرانجام در قرون سوم و چهارم هجری به ثمر رسیده و تمدن اسلامی به تمدن مسلط جهانی تبدیل شد. با این همه، این تمدن مسلمانان بعد از طبقه قاعده غفلت، صعود و سقوط، دچار انحطاط تمدنی شد و تمدن غرب جدید با اخذ ناصیه قوت تمدن اسلامی پا به عرصه وجود نهاد. این تمدن هم اکنون حدود چهارصد سال، تمدن مسلط است و علی‌رغم قاعده اجتناب‌ناپذیر و استثنایناپذیر صعود و سقوط تمدن‌ها همچنان به حیات خود ادامه می‌دهد.

در دوره معاصر (یکصد و پنجاه سال گذشته) این تمدن غرب با همه جلوه‌هایش اعم از تجاوز و تکنولوژی به جهان اسلام سرازیر شده است و سبک، سنت و ارزش‌های زندگی مسلمانان را دچار تحول تحمیلی کرده است و از آنجا معمای کلان سنت و مدرنیزاسیون را ایجاد و همواره معماهایی فرعی را برای آنان ایجاد کرده است که متفکران مسلمان درصدد حل و تولید پاسخ برای این پرسش‌های مدرن و معماهای اندیشه‌ای و تمدنی بوده‌اند.

دیر زمانی است که شرط لازم سقوط و انحطاط را دارد و به دلیل نبود شرط کافی به حیات خود ادامه داده است و آن وجود تمدن بدیل و جایگزین است.

تمدن غرب مسلط، با تدبیر ساختاری مانع ظهور تمدن‌های مدعی از جمله تمدن نوین اسلامی می‌شود. این مانع و سد راه یعنی «مزاحمت ساختاری»، تهدید و مانع مشترک برای همه کشورهای پنجاه و هفت گانه اسلامی است. این مانع و سد اکنون یک‌صد و پنجاه سال است یکی از موانع مهم توسعه‌نیافتگی جهان اسلام است. این سد چگونه می‌تراند شکسته شود؟

این مانع و سد با توجیه «وحدت» و هم‌بستگی و زندگی مسالمت‌آمیز مسلمانان با یکدیگر برداشته می‌شود. به نظر رهبر معظم برای رفع ظلم ساختاری تمدن غرب، مسلمانان و حتی مسیحیان غیر رمان در امریکای لاتین، آفریقا و آسیا باید با یکدیگر «متحد» شده و هم‌زمان با تولید هم، «تولید فکر» و تولید «انسان‌های خود ساخته» (پرورش انسان) بپردازند.

باید در مقابل فشار غرب مقاومت کرد. جهاد مداوم، استقامت در مقابل دشواری‌ها و سختی‌های راه تمدن نوین از لوازم تمدن‌سازی است. راه رسیدن به تمدن نوین اسلامی، یک جاده هموار و آسفالته نیست که به راحتی بتوان آن را با سرعت پیمود. آن راه پرهزینه است و لازمه‌اش مقاومت و نیز تلاش؛ آن هم تلاش ضاعف است. نام این تلاش فوق‌متعارف و زیاد، «جهاد» است که با انگیزه ناب و انحصار باید پیموده شود. ثانیاً، این جهاد باید از سوی دست‌کم جمعی از مردم به صورت «جهاد مداوم» و «مقطعی» صورت گیرد و ثالثاً، این جهاد باید در مقیاس نسلی انجام شود؛ زیرا تمدن‌سازی امری نسلی است که دست‌کم یک‌صد سال طول می‌کشد و در یک نسل محقق نمی‌شود. باید ذخیره مثبت هر نسل به نسل بعدی؛ از نسل اول به نسل دوم و سوم و چهارم دست به دست بگردد و با «ارزش افزوده» ادامه یابد تا تمدن‌سازی نوین تحقق یابد.

سرعت در راه برای تمدن‌سازی نوین اسلامی، نکته دیگری است که باید مدنظر قرار گیرد. درواقع اینکه ما برای تمدن‌سازی بکوشیم شرط لازم است، اما شرط کافی نیست.